

KDYŽ VÁM DO ŽIVOTA

Akademická malířka Táňa Svatošová je neuvěřitelně silná a energická osobnost, která zvládá všechny životní strasti s velkou dávkou optimismu. Narodila se na Slovensku do rodiny významného výtvarníka Miroslava Cipára, vystudovala VŠUP v Praze a v české metropoli již zůstala. Zabývá se malbou, kaligrafií, grafickým designem, realizacemi v architektuře, vede cvičení tchaj-ti pro děti i dospělé, je členkou České arteterapeutické asociace a vytvořila „Metodu vědomé stopy“ pro rozvoj grafomotoriky předškolních dětí. Všechny tyto činnosti se jí daří dokonale propojovat a o všech mluví s takovým nadšením, že se ani nemůžete zeptat, co dělá nejraději (i když tu otázku máte připravenou). Povídalý jsme si při příležitosti otevření výstavy Tániných kaligrafií a obrazů, kterou je možno zhlédnout v Cafe Gallery až do 6. října.

Vyrůstala jste na Slovensku, jak jste se tedy ocitla v Praze?

To je velice jednoduché, šla jsem studovat. V Bratislavě sice byla vysoká škola výtvarného umění, ale nenabízela obor, který jsem hledala. V Praze na Vysoké škole uměleckoprůmyslové byl naproti tomu ateliér písma a knižní kultury, a protože mě písmenka zajímala odjakživa, byla to pro mě jasná volba.

Chvilí jste studovala i v Paříži, jak jste se k tomu dostala?

To byla krásná zkušenost. V posledním ročníku mého studia přišel pan profesor Solpera do ateliéru a zeptal se nás, kdo umí francouzsky. Vzhledem k tomu, že to bylo v době, kdy všichni měli pouze maturity z ruštiny, se samozřejmě nikdo nehlásil. Byla tu možnost jet na stáž do Paříže, ale jednou z podmínek

bylo absolvovat zkoušky z francouzštiny. Tak jsem se zeptala, za jak dlouho. Odpověděl, že za tři měsíce a já mu řekla, že jsem schopná se to naučit. Přihlásila jsem se na intenzivní kurzy francouzštiny, složila jsem zkoušky a jela jsem do Paříže. Odjížděla jsem 15. října 1989 a myslela jsem si, že půl roku nikoho blízkého nevidím. Za měsíc bylo všechno úplně jinak a brzy se za mnou mohl přijet podívat i můj manžel. A protože jsem chtěla vědět o všem, co se doma v době revoluce děje, potřebovala jsem rozumět zpráвам

v televizi a rádiu. Tím jsem se i naučila výborně francouzsky, takže tato stáž pro mě byla obohacující po všech stránkách.

Nelákalo Vás tedy v Paříži zůstat?

Pro výtvarníka je pobyt v Paříži úžasný, takže jsem to velmi zvažovala. Jenže jsem v té době ještě neměla dodělanou školu, navíc jsem již byla vdaná, manžel měl práci v Praze a za chvíli přišly děti. Ale do Paříže se stále rádi vracíme.

Říkala jste, že přišly děti. Kolik dětí máte?

Na to je pro mě trochu složité odpovědět – měly jsme dvě holčičky, nyní máme jenom jednu. Starší Tereze je dnes dvacet tři a studuje medicínu, Anička byla o tři roky mladší. Když byl Aničce rok, lékaři zjistili, že trpí nevyléčitelnou metabolickou chorobou, která způsobovala, že si její tělo nedokázalo vytvořit dostatek energie. Dva roky jsme o ni bojovali. A protože v takových chvílích člověk hledá veškeré alternativy pomoci, nás to přivedlo k čínské medicíně, která ji sice nedokázala vyléčit, ale nám pomohla se přes toto náročné období dostat, najít motivaci, proč žít dál, a skrz kterou jsem se dostala i k cvičení tchaj-ti, meditaci a celkově jinému pohledu na svět a životní hodnoty.

To musela být pro vás obrovská rána, spousta rodin podobné situace neustojí...

Ze zkušenosti vím, že když se něco takového přihodí, tak se

rodina buď úplně rozpadne, nebo ji to naopak stmelí. Nám se naštěstí povedla ta druhá varianta. Anička zkrátka byla anděl, který nám přišel něco sdělit a já jenom doufám, že jsme to pochopili správně.

Přivedlo Vás to k tchaj-ti. To ale není prvoplánově jen bojové umění, že?

Bojová umění se dělí na vnitřní a vnější styly a tchaj-ti patří k těm vnitřním stylům. Nepoužívá se zde hrubá fyzická síla, ale na základě práce s tělem se člověk dostává do určitého duševního rozpoložení a pečuje o sebe jako o celek. Tchaj-ti (a vlastně celá čínská medicína) se opírá o princip jin-jang a hledání dynamické harmonie mezi nimi.

A prozradte mi, prosím, jak souvisí tchaj-ti s kaligrafií...

Tchaj-ti cvičím již spoustu let. Po určité době za mnou přišel můj mistr a řekl mi, že bych měla začít cvičit s mečem. Já jsem měla ale pocit, že to, co dělám, mě plně naplňuje a nepotřebuji zkoušet něco nového. Po čase jsem ale pozorovala mistra při tomto cvičení a uvědomila jsem si, že ty pohyby, kterými vede svůj meč, jsou velmi podobné tahům štětce při tvoření kaligrafií. A zde jsem objevila tu úžasnou spojitost, pouze s tím rozdílem,

že tahy mečem při tchaj-ti jsou okamžité a prostorové, kaligrafie naproti tomu zanechává trvalou stopu a pohybujeme se zde pouze na rozhraní dvou dimenzí. Toto poznání velmi ovlivnilo můj život a tvorbu. A odtud byl pouze krůček k Metodě vědomé stopy.

Můžete trochu popsat princip této metody?

Byla jsem oslovena, abych se zamyslela nad rozvojem grafomotoriky předškolních dětí. Současné děti se většinou dostanou ke klávesnici počítače dřív, než k tužce a papíru, a gramotnost lidí, ve smyslu psaní vlastní rukou, velmi upadá. V grafomotorice je vždy kladen důraz na samotné zápěstí, ale zápěstí funguje pouze pokud funguje celé tělo, když je propojená mysl a tělo. A tak jsem velmi složitě rozpracovala metodu, jak kultivovat tělesný pohyb dětí předškolního věku, jak je naučit správnému držení těla, soustředění, a to vše právě pomocí tchaj-ti, uvědomění si stopy, kterou naše tělo vytváří, a následného zachycení této stopy vodou na papír. Metoda se realizuje hravou formou, aby to pro děti bylo zajímavé, ale zároveň je nezatěžovalo to, že se odehrává něco velmi důležitého.

Jak přenášíte Metodu vědomé stopy do praxe?

Již 10 let přímo pracuji s dětmi v jedné pražské školce. Zároveň byla metoda akreditována MŠMT a v pražském DYS centru vedu seminář v rozsahu dvaceti hodin pro pedagogy

VSTOUPÍ ANDĚL

mateřských škol a jiné zájemce. Napsala jsem také knihu Písmo jako vědomá stopa pohybu, kde jsou popsány základní postupy této metody.

Když se vrátíme k vaší výtvarné tvorbě, největší realizaci v architektuře, na které jste pracovala, je Pocta Bohumilu Hrabalovi. Z původní betonové zdi v pražské ulici Na Hrázi jste vytvořila umělecký skvost, který byl dokonce v roce 2002 oceněn v soutěži Grand Prix Obce architektů.

Na místě, kde žil a tvořil Bohumil Hrabal, vyrostla nevzhledná betonová zeď o čtyřech stech metrech čtverečních, když se zde stavělo metro. Mně se jednoho dne povedlo získat grant na to, abych zde vytvořila poctu tomuto autorovi. Postava Bohumila Hrabala je na zdi šest metrů vysoká, dále je zde k vidění jeho slavný psací stroj značky Perkeo, knihovna s knížkami od autorů, kteří ho inspirovali, a v zalomeních zdi najdete úryvky textů z jeho děl, které jsou tvořeny přesně 3 333 písmenky, všemi malovanými ručně.

Jedním z autorů, kteří Bohumila Hrabala velmi ovlivnili, byl i Jiří Kolář, významný protivínský rodák. Tak se nemohu nezeptat, kteří autoři ovlivnili vás?

Ovlivnilo mě více lidí, člověk může pochytit od každého něco. Jednou z mých největších inspirací jsou také handicapované děti, s kterými pracuji v arteterapii, protože od nich se dá naučit úžasným věcem. Co se týče českých výtvarníků, tak v propojení života s tvorbou je mi nejbližší Václav Boštík, který i v době hluboké totality se nenechal rozhodit a dál si v klidu maloval svá hluboká meditativní díla. I Bohumil Hrabal byl pro mě významný, protože se zajímal o výtvarné umění a ne všichni vědí, že sám také dělal velmi povedené koláže, které patrně byly ovlivněny přátelstvím s Jiřím Kolářem. Mimo jiné ho velmi zaujalo moderní výtvarné umění, jako Andy Warhol nebo Jackson Pollock. Bylo to takové šťastné období prolínání literatury a výtvarného umění a právě toto mezioborové propojování mě velmi inspirovalo. Například v poslední době jsem si zvykla spojovat mou tvorbu s hudbou.

A jakou hudbu posloucháte?

Velmi mě zajímá vážná hudba, ale poslechnu si i relativně moderní věci, mám ráda bigbít, skupinu Pink Floyd... A přiznávám, že úplně nejradši mám Jarka Nohavicu.

Pamatujete si na svou první výstavu? A první prodaný obraz?

První samostatnou výstavu jsem měla právě na stáži v Paříži v Galerii Georgette Bernanose a byl to obrovský zážitek. Dostala jsem na své obrazy úplně nové rámy, které měly háčky, pasparty, byly ještě zabalené do fólie, zkrátka takové, jaké je známe dnes. V té době to pro mě bylo naprosté sci-fi. Výstava byla zahájena se vším, co k tomu patří, nechybělo občerstvení ani živá hudba.

Ale hlavně to bylo v Paříži, takže všechno bylo mnohonásobně umocněné. No a první obraz jsem také prodala na této výstavě, i když tenkrát jsem malovala hlavně pro sebe, takže když za mnou přišli, takže měl někdo zájem o obraz, absolutně jsem netušila, o jakou částku si mám říct. A ještě jsem si říkala, proč chtějí zrovna tehle, když je tak hezký a chtěla jsem si ho odvézt do Prahy? (smích)

Stává se vám často, že namalujete nějaký obraz, ke kterému máte větší vztah, než k jiným, a nechcete ho prodat?

Stává se to a docela často. Lidé totiž vycítí, když obraz vyzařuje něco navíc. A po výstavě si vždy říkám, že jsem přišla o ten nejlepší kus. Většinou se ale snažím nevystavovat díla, která nechci prodat. Přejde mi to nefér vůči lidem, kteří mou výstavu navštíví. Výjimkou byla moje nedávná retrospektivní výstava v Táboře, kde jsem vystavovala i obrazy, které jsem například namalovala kamarádům, ale nikdy nebyly zveřejněné. **Čeká vás nějaká další výstava, na kterou byste ráda naše čtenáře pozvala?**

Na podzim chystám velkou výstavu v Praze v zajímavém prostoru – v centrálním sídle Raiffeisen bank na Pankráci. Je zde nádherný výhled na Prahu a výstava

bude přístupná až do ledna. Tak pokud někdy budete mít cestu okolo, přijďte se podívat. Nebudu vystavovat pouze kaligrafie jako zde v Protivíně, ale i spoustu obrazů na plátně nebo na dřevě.

Stejně mi to nedá a musím se zeptat – dokážete říct, která činnost vás baví nejvíce?

Mě zkrátka baví žít a hlavně mě baví žít život naplno. Každý den přináší něco nového a zajímavého, za což jsem vděčná. Takže ať dělám, co dělám, snažím se to dělat s láskou a nasazením.

Děkuji za příjemné povídání a přeji spoustu úspěchů a radosti v životě.

Tereza Procházková

Cafe Gallery Protivín, Masarykovo náměstí 19
vás srdečně zve na výstavu

Táňa Svatošová

kaligrafie / obrazy

29. září – 6. října 2014

Setkání s autorkou, beseda a prezentace autorské metody
„Písmo jako vědomá stopa pohybu“
na rozvoj grafomotoriky předškolních dětí
se uskuteční

6. října 2014 v 17 hodin

www.tanart.cz